

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแรงจูงใจ เปรียบเทียบแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาที่มีสถานภาพส่วนตัวต่างกัน และศึกษาแรงจูงใจที่สำคัญของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 410 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแรงจูงใจที่นิสิตบัณฑิตศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ มีทั้งหมด 65 ข้อ หาค่าความเที่ยงโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา แบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.88 สำหรับแบบสัมภาษณ์เป็นแบบไม่มีโครงสร้างแน่นอนและมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด มีทั้งหมด 6 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณค่าตัวกลาง เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ค่าสถิติ (t -test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่โดยวิธีของตุคกี (Tukey) และทำการวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธีตัวประกอบสำคัญ (Principal Factor) แบบมีการคำนวณซ้ำต่อ (with iteration) และหมุนแกนตัวประกอบแบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax) สำหรับแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ข้อค้นพบ

1. ผลการศึกษาแรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาค่าการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตมีแรงจูงใจมาจากความต้องการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด และรองลงไปคือ ต้องการที่จะได้ความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานที่จะปฏิบัติต่อไป และ ต้องการทราบถึงความรู้วิชาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย

2. สรุปผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจของนิสิตจำแนกตามสถานภาพส่วนตัวพบว่า

2.1 นิสิตชายและนิสิตหญิงมีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน เหตุผลส่วนตัวของนิสิต แต่มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน ความมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิต หลักสูตรหรือสาขาวิชา บทบาทของคณะหรือมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน ด้านทั่วไป และ รวมทั้งหมด

2.2 นิสิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตจากสถาบันในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค มีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน ความมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิต และรวมทั้งหมด แต่มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน เหตุผลส่วนตัวของนิสิต หลักสูตรหรือสาขาวิชา บทบาทของคณะหรือมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน และ ด้านทั่วไป

2.3 นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตมาแล้วไม่เกิน 3 ปี และ มากกว่า 3 ปี มีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน เหตุผลส่วนตัวของนิสิต แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้าน ความมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิต หลักสูตรหรือสาขาวิชา บทบาทของคณะหรือมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน ด้านทั่วไป และ รวมทั้งหมด

2.4 นิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตสูง (ตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป) และคะแนนเฉลี่ยสะสมปานกลาง (น้อยกว่า 3.00) มีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตไม่แตกต่างกันในทุกด้าน และ รวมทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.5 นิสิตที่มีประสบการณ์และไม่มีประสบการณ์ในการทำงานก่อน เข้าศึกษา
ต่อมีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทแตกต่างกันในทุกด้าน และ
รวมทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2.6 นิสิตที่มีงานทำ และ ไม่มีงานทำมีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับ
ปริญญาโทแตกต่างกันในทุกด้าน และ รวมทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. สรุปผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท
ของนิสิตที่ศึกษาในภาควิชาต่างกัน พบว่า

3.1 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในด้าน
ความมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชา ไม่แตกต่างกัน

3.2 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในด้านเหตุผล
ส่วนตัวของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อทดสอบ
ความแตกต่างระหว่างคู่ พบว่า นิสิตภาควิชาพยาบาลศึกษาและภาควิชาสัตวศาสตร์ศึกษามี
แรงจูงใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้แล้วไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.3 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในด้านหลักสูตร
หรือสาขาวิชา ของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่พบว่า ระหว่างนิสิตภาควิชาพลศึกษา กับนิสิตใน
ภาควิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน มัธยมศึกษา(มนุษย์-สังคม) สัตวศาสตร์ศึกษา และ
อุทกศึกษา มีแรงจูงใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นิสิตภาควิชาพยาบาลศึกษา กับ
นิสิตในภาควิชา มัธยมศึกษา(มนุษย์-สังคม) สัตวศาสตร์ศึกษา มีแรงจูงใจต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.4 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทในด้านบทบาท
ของคณะหรือมหาวิทยาลัย ของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ พบว่า นิสิตภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
มีแรงจูงใจต่างจากนิสิตภาควิชา บริหารการศึกษา ประถมศึกษา พลศึกษา และ
สัตวศาสตร์ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นิสิตภาควิชามัธยมศึกษา(มนุษย์-สังคม)
มีแรงจูงใจต่างจากนิสิตภาควิชาประถมศึกษา พลศึกษา และสัตวศาสตร์ศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .05 นอกจากนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.5 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตในตำแหน่งอาจารย์ผู้สอนของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ พบว่า นิสิตภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน กับ นิสิตภาควิชาประถมศึกษา มีแรงจูงใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.6 แรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตในด้านทั่วไปของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่พบว่าทุกคู่มีแรงจูงใจไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3.7 เมื่อพิจารณาแรงจูงใจของนิสิตโดยส่วนรวมทั้งหมดทุกด้าน นิสิตทั้ง 13 ภาควิชามีแรงจูงใจต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และเมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ พบว่า นิสิตภาควิชาพลศึกษามีแรงจูงใจต่างจากนิสิตภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน และ ภาควิชามัธยมศึกษา (มนุษย์-สังคม) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นิสิตภาควิชาประถมศึกษา กับนิสิตภาควิชามัธยมศึกษา (มนุษย์-สังคม) มีแรงจูงใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกจากนี้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. การวิเคราะห์ตัวประกอบสำคัญ

ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจของนิสิตต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีทั้งหมด 8 ตัวประกอบ โดยเรียงค่าความแปรปรวนร่วม (SSQ) จากมากไปหาน้อย มีดังนี้ คือ

- ตัวประกอบที่ 1 คุณภาพของอาจารย์และการจัดการศึกษา (13.70219)
- ตัวประกอบที่ 2 ความต้องการปริญญาโทบัณฑิต (4.01400)
- ตัวประกอบที่ 3 สาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของสังคม (2.88592)
- ตัวประกอบที่ 4 ความรู้ (2.02562)
- ตัวประกอบที่ 5 สาขาวิชาที่นิสิตมีความสามารถเรียนสำเร็จได้ (1.53415)
- ตัวประกอบที่ 6 สาขาวิชาที่มีความสามารถนำไปใช้ (1.31819)
- ตัวประกอบที่ 7 สาขาวิชาที่ตรงกับความถนัดของนิสิต (1.23289)
- ตัวประกอบที่ 8 เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย (1.00471)

5. การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์

แรงจูงใจของนิสิตบัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พอจะสรุปได้ดังนี้

นิสิตมีนิสัยรักการเรียนและจะเรียนต่อจนสุดความสามารถและโอกาสที่จะอำนวยโดยจะเลือกเรียนเฉพาะในสาขาวิชาที่มีประโยชน์ต่อตนเองหรือหน้าที่การงานที่ตนเองรับผิดชอบ อาจจะเป็นสาขาวิชาที่สำเร็จมาแล้วสามารถเปลี่ยนงานหรือสามารถทำงานในตำแหน่งที่ตนเองชอบและสามารถหารายได้ได้มากพอสมควร นิสิตบางส่วนเรียนต่อเพราะไม่ต้องการทำงานในขณะที่มีวุฒิแค่ปริญญาตรี ขณะเดียวกันนิสิตบางคนก็ยังไม่สามารถจะหางานทำตามสาขาวิชาที่ตนเองสำเร็จมาในระดับปริญญาตรีทำให้ต้องเรียนต่อในสาขาวิชาที่สามารถหางานทำได้หรือสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานต้องการ แต่อย่างไรก็ตามการเรียนต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกส่วนมากยังคำนึงถึงสถาบันการศึกษาที่จะศึกษาต่ออยู่เป็นอย่างมาก และสังคมญาติพี่น้องในครอบครัวยังคงให้การสนับสนุนการศึกษาต่อของนิสิตให้ได้รับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นต่อไปอีก

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่านิสิตมีแรงจูงใจในด้านความมุ่งหมายทางการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะตัวแปรนิสิตต้องการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นิสิตต้องการความรู้ต่าง ๆ มาใช้ในงานที่จะปฏิบัติต่อไป และนิสิตต้องการความรู้วิชาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ซึ่งตัวแปรเหล่านี้แสดงถึงแรงจูงใจที่ทำให้นิสิตประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ตามความตั้งใจของตนเองและแรงจูงใจนี้ก็เป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นภายของตัวนิสิตแต่ละคน เช่นในกรณีของนิสิตตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ทราบว่านิสิตต้องการความรู้ใหม่ ๆ เช่น ความรู้ทางด้านระเบียบวิธีวิจัย สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปประกอบการทำงานในสถานประกอบการที่ตนเองทำงานอยู่ นิสิตบางรายเป็นผู้บริหารการศึกษาหรือทำงานในด้านการบริหารและในบางครั้งก็ไม่สามารถบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีหรือในบางครั้งก็ประสบปัญหาในการทำงาน เช่น ปัญหาด้านการบังคับบัญชา ปัญหาด้านการนิเทศงานภายใน จากสิ่งเหล่านี้จึงทำให้นิสิตบัณฑิตศึกษา เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น การบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ ซึ่งก็สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการบัณฑิตศึกษาที่จะผลิตบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ รู้จักใช้ความรู้ และสามารถประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของการพัฒนาการศึกษาและสังคม (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ 2525: 18-19)

2. จากการเปรียบเทียบแรงจูงใจของนิสิตที่มีสถานภาพส่วนตัวต่างกันพบว่า นิสิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิตจากสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาคมีแรงจูงใจสูงกว่านิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันในส่วนกลาง และจากผลการสัมภาษณ์ก็พบว่านิสิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาคมีความต้องการทางด้านการศึกษาในระดับที่สูงและต้องการความรู้จากสถาบันอื่นที่มีชื่อเสียงสถาบันที่ตนเคยสำเร็จการศึกษามาแล้ว นิสิตบางคนก็เน้นเฉพาะสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อมาพิจารณาในส่วนของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของคณะครุศาสตร์ซึ่งเริ่มจัดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปี พ.ศ. 2529 จากระยะเวลายาวนานนี้ทำให้บัณฑิตศึกษาได้พัฒนาการศึกษา และมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก เช่น การผลิตบุคลากร อาจารย์ นักบริหาร นักการศึกษา ฯ ออกสู่หน่วยงานต่าง ๆ มาแล้วเป็นจำนวนมาก ประกอบกับจำนวนสาขาวิชาที่เปิดสอนก็มีมากถึง 24 สาขาวิชา จากเหตุเหล่านี้จึงทำให้นิสิตมีความเลื่อมใสในประวัติและความเป็นมาตลอดจนผลงาน ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยทำให้นิสิตที่เคยศึกษาในส่วนภูมิภาคมีแรงจูงใจต่างจากนิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันการศึกษาในส่วนกลางซึ่งนิสิตกลุ่มนี้มีความคุ้นเคยกับสถาบันการศึกษานี้มาก่อนแล้ว

3. จากการเปรียบเทียบแรงจูงใจของนิสิตที่มีสถานภาพส่วนตัวต่างกันในด้านระยะเวลาหลังจากที่นิสิตสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะแผนกเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรปริญญาบัณฑิต พบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาจากข้อมูลแล้วจะเห็นว่านิสิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมาแล้วเป็นระยะเวลาต่างกัน คือ ไม่เกิน 3 ปี และ มากกว่า 3 ปี และในจำนวนทั้งหมด 410 คน เป็นนิสิตที่มีงานทำถึง 371 คน ในจำนวนนิสิตที่มีงานทำแล้วนี้เป็นนิสิตทั้งที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตมาแล้วไม่เกิน 3 ปี และ มากกว่า 3 ปี ดังนั้นนิสิตทั้งสองกลุ่มนี้จึงมีแรงจูงใจไม่แตกต่างกัน ส่วนคะแนนเฉลี่ยสะสมของนิสิตซึ่งแบ่งเป็นคะแนนปานกลางและคะแนนสูง (< 3.00 และ ≥ 3.00) เมื่อพิจารณาจากคุณสมบัติของผู้สมัครที่มีสิทธิ์สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตนั้นจะพบว่ามี 17 สาขาวิชา จากทั้งหมด 24 สาขาวิชาที่กำหนดคะแนนเฉลี่ยสะสมของผู้สมัครเอาไว้ว่าผู้สมัครต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.75 หรือ 2.50 ขึ้นไป จากคุณสมบัติข้อนี้จึงทำให้นิสิตเข้าศึกษาต่อเป็นคนที่เรียนดีมาก่อนหรืออาจจะมึนึ้นัยการเรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่านิสิตต้องการสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ต้องการความรู้ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในงานที่จะปฏิบัติต่อไป ต้องการความรู้วิชาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ดังนั้นนิสิตทั้งสองกลุ่มนี้จึงมีแรงจูงใจไม่ต่างกัน

สำหรับสถานภาพส่วนตัวของนิสิตทางบ้านเพนั้น พบว่าแรงงูใจในต้นเหตุผลส่วนตัวของนิสิตชายสูงกว่าแรงงูใจของนิสิตหญิง อาจจะเป็นเพราะว่านิสิตชายที่เข้ามาศึกษาต่ออนันมีความต้องการความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงาน สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์นิสิตชายทั้ง 3 คน พบว่าต้องการนำความรู้ต่าง ๆ เพื่อไปใช้ในการทำงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ ขณะเดียวกันจากการสัมภาษณ์นิสิตหญิงส่วนมากศึกษาต่อในลักษณะที่ต้องการความรู้มากกว่า

จากการวิจัยพบว่านิสิตที่มีสถานภาพส่วนตัวต่างกันในด้าน ประสบการณ์ในการทำงาน และสถานภาพการมีงานทำ มีแรงงูใจไม่ต่างกัน อาจเป็นเพราะนิสิตต่างก็มี ความต้องการที่จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิต ต้องการความรู้ต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในงานหน้าที่ของตนเอง ขณะเดียวกันก็เป็นการเตรียมการเพื่อการหางานทำของคนที่ไม่ม้งานทำซึ่งก็เป็นการยกระดับฐานะทางสังคมตนเองด้วยเหมือนกัน

4. จากผลวิจัยเปรียบเทียบแรงงูใจของนิสิตทั้ง 13 ภาควิชาพบว่านิสิตมีแรงงูใจไม่แตกต่างกันในด้านความมุ่งหมายทางการศึกษาของนิสิต อาจจะเป็นเพราะว่านิสิตเหล่านี้ต้องการศึกษาหาความรู้และต้องการประยุกต์ความรู้ไปใช้ในงานแต่ละสาขาของตนเองต่อไปเหมือนกัน ส่วนแรงงูใจในด้าน เหตุผลส่วนตัว หลักสูตรหรือสาขาวิชา บทบาทของคณะหรือมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอน และด้านทั่วไปนั้น นิสิตมีแรงงูใจต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตมีแรงงูใจส่วนบุคคล และแรงงูใจทางสังคมแตกต่างกัน เช่นจากการสัมภาษณ์พบว่านิสิตบางคนต้องการประกอบอาชีพครู-อาจารย์ ขณะเดียวกันบางคนไม่ต้องการประกอบอาชีพครู-อาจารย์ หรือต้องการเปลี่ยนสถานที่ทำงานเปลี่ยนสังกัดจากครูในโรงเรียนไปเป็นวิทยาลัย และยังพบอีกว่านิสิตบางคนต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สามารถหางานทำได้ง่ายตามที่ตลาดแรงงานต้องการ เช่น สาขาอุตสาหกรรมศึกษา สาขาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา จากสาเหตุดังกล่าวทำให้นิสิตเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทบัณฑิตซึ่งตรงกับข้อเท็จจริงที่ว่า แรงงูใจของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกันออกไปซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลในสังคม

5. จากข้อค้นพบของการวิจัยครั้งนี้ ได้ตัวประกอบที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับแรงงูใจของนิสิตคือการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต 8 ตัวประกอบ คือ คุณภาพของอาจารย์และการจัดการศึกษา ความต้องการปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของสังคม ความรู้ สาขาวิชาที่นิสิตมีความสามารถเรียนสำเร็จได้

สาขาวิชาที่มีความสามารถนำไปใช้ สาขาวิชาที่ตรงกับความถนัดของนิสิต และ
 เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย ตัวประกอบทั้ง 8 ตัวแต่ละตัวบรรยายด้วยกลุ่มของตัวแปร
 ไปเป็นแนวเดียวกันและมีน้ำหนักตัวประกอบสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด และตัวประกอบทั้ง
 8 ตัวก็มีความสอดคล้องกันสามารถแปรผลได้ครบทุกองค์ประกอบหลักของสถาบัน คือ
 อธิบายถึง หลักสูตร ผู้เรียน ผู้สอน และองค์ประกอบเสริมอย่างอื่นที่จะช่วยให้การ
 ค่าเน้นการศึกษาต่อไปได้ควยดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์
 2525: 27-29)

6. เมื่อพิจารณาถึงตัวประกอบที่ 1 คือ คุณภาพของอาจารย์และการจัด
 การศึกษาเป็นตัวประกอบที่สามารถอธิบายความแปรปรวนได้ถึงร้อยละ 21.1 ของ
 ความแปรปรวนรวมทั้งหมด ตัวแปรสำคัญที่บรรยายถึงคุณภาพของอาจารย์คือ คณาจารย์
 มีวิธีสอนดี มีบุคลิกภาพและอัธยาศัยดี มีความสามารถแลผลงานทางวิชาการ มีความรู้
 กว้างขวาง ซึ่งจะพบผลงานทางวารวิจัยที่เผยแพร่และบริการทางวิชาการให้สังคม
 เฉพาะที่เป็นผลงานผ่านทางฝ่ายวิจัยของคณะครุศาสตร์มีมาแล้วถึง 412 เรื่อง คณาจารย์
 ของคณะได้รับเกียรติให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ เช่น เป็นกรรมการ อาจารย์พิเศษ
 วิทยากรทั้งระดับประเทศ ระดับมหาวิทยาลัย และอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก เฉพาะใน
 ปี พ.ศ. 2526 มีมากถึง 688 รายหากคิดโดยเฉลี่ยแล้วจะมีคณาจารย์ได้รับเชิญเป็นผู้
 ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ ถึงวันละ 2 ราย ตลอดปี จำนวนคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ก็มีมากถึง
 404 คน แบ่งเป็นคณาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกมากถึง 66 คน ปริญญาโท
 241 คน ประกาศนียบัตรบัณฑิต 2 คน ปริญญาตรี 76 คน และคณาจารย์ที่เป็นลูกจ้าง
 นอกงบประมาณอีก 22 คน นอกจากนี้ยังมีผู้บริหารทางวิชาการ เจ้าหน้าที่บริหารและ
 อธิการอื่น ๆ อีก 228 คน (สุทนต์ ศรีไสย์ 2527: 2-6) ดังนั้นแรงงูใจของนิสิต
 เกี่ยวกับคุณภาพของคณาจารย์และการจัดการศึกษา จึงเป็นแรงงูใจที่สำคัญที่ทำให้นิสิต
 เข้าศึกษาในระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. แรงงูใจที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ แรงงูใจเกี่ยวกับสาขาวิชาต่าง ๆ
 ที่เปิดสอนภายในคณะครุศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเป็นตัวประกอบที่สำคัญถึง 4
 ตัวประกอบ คือตัวประกอบที่ 3, 5, 6 และ 7 ซึ่งได้แก่ สาขาวิชาที่ตรงตาม
 ความต้องการของสังคม สาขาวิชาที่มีความสามารถนำไปใช้ สาขาวิชาที่ตรงกับความ
 ถนัดของนิสิต และสาขาวิชาที่นิสิตมีความสามารถเรียนสำเร็จได้ ตัวประกอบทั้ง 4 ตัวนี้
 อธิบายความแปรปรวนได้ถึงร้อยละ 10.7 ของความแปรปรวนรวมทั้งหมด มีตัวแปรที่

อธิบายตัวประกอบเหล่านี้ได้แก่ สาขาวิชาที่เปิดสอนตรงกับงานที่ต้องใช้ สาขาวิชาที่เปิดสอนตรงตามความต้องการหรือสนใจของตนเอง สาขาวิชาที่คลาดแรงงานต้องการ เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาของคณะครุศาสตร์ในระยะแรกของการก่อตั้งคณะมีเพียง 4 แผนกวิชาในปี พ.ศ. 2504 เป็น 12 ภาควิชาในปี พ.ศ. 2529 นอกจากนี้ยังมีหน่วยงาน ฝ่าย สำนัก และศูนย์ต่าง ๆ อีกถึง 17 หน่วยงานที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน และประสานงานให้การดำเนินงานของคณะครุศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทางด้านสาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2529 มีมากถึง 24 สาขาวิชาจากการที่คณะครุศาสตร์มีการพัฒนา เพิ่มสาขาวิชาออกมาเป็นอย่างมากเช่นนี้ทำให้คณะฯ ได้ตอบสนองความต้องการของสังคมได้มากยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริม พัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก ดังนั้นแรงจูงใจเนื่องจากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนนี้จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญให้นักศึกษาเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี

8. ตัวประกอบที่ 2 และ 5 คือ ความต้องการปริญญาโทและปริญญาตรี และ สาขาวิชาที่นิสิตมีความสามารถเรียนสำเร็จได้ มีตัวแปรที่บรรยายคือ การได้เป็นนิสิตชั้น - ปริญญาโทและปริญญาตรีแสดงถึงความที่เกียรตินิยมของตนเอง ต้องการรับปริญญาโทและปริญญาตรีทัดเทียมกับเพื่อนฝูง ต้องการคุณวุฒิหรือความรู้เพื่อช่วยให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ระดับสูง สาขาวิชาที่ศึกษาอยู่จะสำเร็จการศึกษาได้ไม่ยากเกินไป เมื่อพิจารณาจากกลุ่มของตัวแปรจะพบว่าตัวแปรเหล่านี้แสดงถึงความสามารถของนิสิตที่จะเรียนในสาขาวิชานั้น ๆ ได้สำเร็จ กล่าวคือ จากการที่เปิดสาขาวิชาต่าง ๆ ออกมาหลาย ๆ สาขาวิชาแล้วทำให้นักศึกษามีโอกาสเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองถนัดหรือสนใจได้ และนิสิตก็จะใฝ่ฝันถึงความสามารถของตนเองที่จะเข้าศึกษา รวมทั้งนิสิตก็มีความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ หรือต้องการลบปมด้อยของตนเองว่าตนเองไม่มีค่า หรือหาหนทางเพื่อที่จะให้ตนเองมีความรู้สึก ว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ (Sense of Attainment) ซึ่งทำให้เกิดความนับถือตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นแรงจูงใจที่ให้นักศึกษาเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาตรี ซึ่งฮิลการ์ต เรียกว่าเป็นแรงจูงใจในการอวดตน (Ego-Integrative Motives) (อ้างถึงใน ประทีป ประพันธ์พจน์ 2526: 14)

9. ตัวประกอบที่ 4 คือ ความรู้ ตัวประกอบนี้เป็นตัวประกอบที่สำคัญอาจจะถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษาของนิสิตก็ได้ เพราะจุดมุ่งหมายของการบัณฑิตศึกษาประการหนึ่งคือ การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในสังคมเพื่อพัฒนาการศึกษา

และประเทศ จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ตัวประกอบด้านความรู้มีตัวแปรที่บรรยายคือ ต้องการความรู้วิชาการใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ต้องการความรู้ในสาขาวิชาที่ไม่เรียนมาก่อน ต้องการความรู้เพิ่มเติมในสาขาวิชาที่สนใจพิเศษ และ ต้องการความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในงานที่จะปฏิบัติต่อไป ดังนั้นแรงจูงใจของนิสิตในด้านความรู้จึงเป็นแรงจูงใจที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. แรงจูงใจของนิสิตที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นตัวประกอบที่ 8 และมีตัวแปรที่บรรยายตัวประกอบนี้เพียงตัวเดียวคือ มีความเลื่อมใสในประวัติและความเป็นมาของมหาวิทยาลัย และหากดูจากตารางที่ 24 จะพบว่า มีตัวแปรอีก 2 ตัว ที่บรรยายตัวประกอบนี้และมีน้ำหนักตัวประกอบเท่ากับ 0.51138 และ 0.41482 แต่ถูกตัดออกไปเนื่องจากน้ำหนักตัวประกอบของตัวแปรทั้งสองตัวนี้ปรากฏบนตัวประกอบ 2 ตัวประกอบ ตัวประกอบทั้งสองตัวนี้ คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง และ มีความภูมิใจที่ได้เป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยนี้ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ 38 และ 47 ตามลำดับ หากจะพิจารณากันจริง ๆ แล้ว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทยที่ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย คือสถาปนาจากโรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2459 และจัดแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 คณะ คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และ คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ โดยตั้งแผนกครุศาสตร์ อยู่ในคณะอักษรศาสตร์เมื่อ พ.ศ. 2471 ในปี พ.ศ. 2496 แผนกครุศาสตร์ได้เปิดหลักสูตรปริญญาบัณฑิตขึ้นและเป็นหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตฉบับแรกของประเทศไทย และในปี พ.ศ. 2500 ก็ออกพระราชกฤษฎีกาตั้งคณะครุศาสตร์ขึ้น เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม (ประพันธ์ จำปาไทย 2525: 11-15) ทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ คณะครุศาสตร์มีประวัติอันยาวนาน และมีการพัฒนาให้เจริญขึ้นตามลำดับจนเป็นที่ยอมรับของคนทั้งในและนอกประเทศ ดังนั้นเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย จึงเป็นแรงจูงใจของนิสิตต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. จากข้อค้นพบที่ว่านิสิตบัณฑิตศึกษามีแรงจูงใจที่สำคัญคือ คุณภาพของคณาจารย์ และการจัดการศึกษา สาขาวิชา และ เกียรติภูมิของมหาวิทยาลัย นับว่าเป็นแรงจูงใจที่สะท้อนให้เห็นว่า คณะครุศาสตร์ และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทัศนะของนิสิตเป็น

สถาบันที่มีคุณภาพ มีความพร้อม มีชื่อเสียงที่ติดอยู่แล้ว จึงสมควรที่ผู้เกี่ยวข้องควรจรรักษา
 สิ่งที่ดีงามเหล่านี้ไว้และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษา
 สังคม และประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นต่อไป

2. ผลการวิจัยทำให้ทราบว่านิสิตมีความต้องการความรู้ วิชาการต่าง ๆ
 เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน ผู้จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงควรที่จะได้เน้นถึงความ
 สำคัญของความต้องการข้อนี้ เพราะนิสิตที่คณะครุศาสตร์ผลิตออกไปเป็นมหาบัณฑิตออกไป
 นั้นจะไปอยู่และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมจะเป็นผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในหน่วยงานทั้งหลายที่
 อยู่ในสังคมซึ่งจะส่งผลถึงการพัฒนาการศึกษา สังคม และประเทศในภาพรวมได้ ดังนั้น
 ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ควรจะเป็นเนื้อหาที่นิสิตสามารถ
 นำไปใช้ในหน่วยงานที่นิสิตทำงานอยู่หรือใช้ในสังคมได้ด้วย แต่จะอย่างไรก็ตามการจั
 กการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาก็ไม่ควรละเลยการค้นคว้า แสวงหาความรู้ หรืออื่น ๆ
 ตามจุดมุ่งหมายของการบัณฑิตศึกษาเลยเสียทีเดียว เพียงเพื่อที่จะสนองตอบตามความต้อ
 การของนิสิตและสังคมเท่านั้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยครั้งแรกในค่านแรงจูงใจของนิสิต
 บัณฑิตศึกษาต่อการเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรี จึงควรที่จะมีการวิจัยในลักษณะ
 เช่นนี้ต่อไปอีกกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ก็เป็นนิสิต
 ที่สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาโทหรือปริญญาตรีและได้ลงทะเบียนเป็นนิสิตของบัณฑิต
 วิทยาลัยแล้วจึงน่าที่จะทำการศึกษากลุ่มที่สมัครสอบแต่สอบคัดเลือกไม่ได้ด้วย และควร
 จะเพิ่มตัวแปรเกี่ยวกับแรงจูงใจของนิสิตให้มีขอบเขตที่กว้างขึ้นไปอีก เช่น ทักษะ
 เป้าหมาย ค่านิยม ความสามารถทางการศึกษา โอกาสทางการศึกษา ของกลุ่ม
 ตัวอย่าง และอื่น ๆ ซึ่งจะทำได้ข้อค้นพบที่กว้างและมีประโยชน์มากกว่านี้